



Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quinto Decretalium. In Quo De Judicio, Seu Ordine Judiciario criminali, nec non de criminibus Ecclesiasticis, & secularibus ... agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1677

Titulus. V. De Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98302](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98302)

In beneficio præjudicium redundare posset; ideo-
que merito est prohibitum. *Barb. de offic. Episc. alleg.*
91. n. 20. & in *Collect. hic n. 2. infine.* Verum de hoc
piura dicta sunt supra lib. 3. tit. 13. & tit. 18. idem.

VII. Notandum 2. Si fructus, seu proventus
temporales Ecclesiarum proveniant ex jurisdictione
Ecclesiastica, non possunt vendi, aut locari sub an-
nuo censu, seu pensione, ipsi jurisdictionem exercen-
ti, etiam si vendantur, vel locentur seorsim à juris-
dictione: nam qui tales fructus venderet, jurisdi-
ctionem, ex qua proveniunt, in venditam non relin-
queret, *c. si quis. 7. caus. 1. q. 3.* Si vero fructus, &
obventiones hujusmodi non proveniant ex jurisdi-
ctione; tunc licet vendi, & locari possunt, sub an-
nuo censu, etiam jurisdictionem exercenti, dum-
modo ipsa jurisdictio non vendatur, ita ut contra-
ctus non pœmisseantur, sed jurisdictione simpliciter
committatur, seu concedatur: fructus vero, & pro-
ventus separatim vendantur, vel locentur, *Arg. c. Ad*
questiones. 6. de rer. permitt. Hostiens. in c. 1. V. De cæ-
tero. h. t. & Joan. Andr. ibid. n. 2. Fagnan. in c. 2. h. t.
n. 13. & 14.

VIII. Notandum 3. Et si jurisdictione Episco-
pali, vel spirituali non possit vendi, vel sub annuo
censu concedi, ut dictum, quia ex officio gratis ad-
ministrari debet: tamen redditus, seu proventus ex
bonis Ecclesiasticis provenientes vendi possunt, &
locari sub annuo censu, quia ipsi fructus, cum sint
temporales, etiam aliàs vendi, & locari possunt, ut
constat ex *tit. c. ult. h. t. Gl. fin. ibid. & Hostiens.*

IX. Porro ad materiam Simonie etiam perti-
net illa quæstio, de qua fusè agit *Fagnan. in c. 1. h. t.*
an sit Simonia, quod S. Pontifex exigat Annatas, hoc
est, integros fructus primi anni, qui ex Episcopati-
bus, Prælaturis, aliisque beneficiis vacantibus colliguntur, si anni redditus beneficii summam XXIV.
aureorum excedant, de quibus actum supra lib. 3.
tit. 1. §. 1. c. 1. §. 1. n. 364. & seq. quomodo juxta Con-
cordata Germanie §. Placet. sint solvendæ: Ad quam
respondetur, hujusmodi Annatas exigere, & solvere
nullo modo esse Simoniam, nec contra Jus Divi-
num, neque Ecclesiasticum, sed ex justè, ac ratio-
nabiliter exiguntur, ut ostendit *Azor p. 2. l. 7. c. 12.*
& Fagnan. cit. l. Idque probatur 1. quia & olim
Summo Sacerdoti, & Pontifici Legis Veteris à mino-
ribus Sacerdotibus, & Levitis decimæ decimarum
suarum ex Divino præcepto solvebantur, ut habetur
Numer. c. 18. Cur non igitur etiam Summo Sacer-
dote, & Pontifice Novæ Legis à reliquis Ecclesiæ Mi-
nistris possit exigere Annatas? 2. Omnibus Eccle-
siis, & Clericis Beneficiis Diocesis suæ potest Epi-

scopus imponere, & ab ijs exigere charitativum sub-
sidium pro suis necessitatibus; cur non etiam Papa
possit simile subsidium petere à Clericis, qui est Epi-
scopus universalis Ecclesiæ? 3. Potest S. Ponti-
fex, cum alicui confert beneficium, fructus illius re-
servare, vel ex toto, vel ex parte, in alterius indigen-
tis subsidium, vel pensionem beneficio imponere;
quod igitur in alterius gratiam facere potest, id jure
etiam poterit in commodum Camere suæ, vel suo-
rum Ministrorum necessarijs indigentium, quibus
sua stipendia debentur.

X. Ubi præterea notandum, quod Annata exi-
guntur, & solvantur, non pro ipsa collatione, seu
provisione beneficii, tanquam pretium, aut merces
conferenti debita, adeoque non pro ullo jure spiri-
tualis, aut spiritualibus annexo, sed pro ipsis fructi-
bus primi anni beneficii vacantis merè temporalibus
ad se pertinentibus, quos sibi iusto titulo Papa re-
servat, partim in subventionem suæ dignitatis, &
Sedis; cum enim omnium inferiorum Pastorum, &
Clericorum curam gerat, æquitas naturalis dictat,
ut de communi alatur: tum in sustentationem Mi-
nistrorum, seu Officialium, quorum opera est ne-
cessaria in Ecclesiæ per totum orbem diffusa guber-
natione. Quare in exactione, & solutione Anna-
tarum non venditur Titulus beneficii, nec jus per-
cipiendi fructus ex beneficio, quæ spiritualia sunt;
nec fructus debiti Beneficiario, qui sunt juri spiri-
tuali annexi, hæc enim omnia gratis dantur; sed
venduntur fructus temporales, qui beneficio non
sunt annexi; sed ab eo separati, & distincti, ut æs
alienum, & onus beneficio vacanti impositum, &
adjunctum, in quo nulla injustitia committi potest:
quia Papa vendit, quod suum est, & provius emic,
quod suum non est: nec etiam ulla species Simonie
hic intervenit, quia venditur, quod temporale est, &
à spiritualibus juribus separatim, *Fagnan. cit. l. n. 99.*
Idque ex eo confirmatur: quia, si beneficium, sive
sit ex Majoribus, & Consistorialibus, ut Episcopa-
tus, vel Abbatia: sive ex alijs Minoribus, intra un-
num annum, bis, aut sæpius vacet, & illud successi-
vè duobus, vel tribus conferatur, Annata non exi-
guntur, nec solvi debent, nisi semel, quod clarum
signum est, illas non solvi pro collatione beneficii,
sed pro fructibus primi anni Papæ reservatis. Unde
nec solvi debent Annata ex distributionibus quoti-
dianis, tametsi magni sint valoris, juxta *Extravag.*
Cum nonnullæ. 11. §. Præterea. de præbend. Inter com-
munes. quia hæc non veniunt appellatione fructuum,
c. unic. de Cleric. non resid. c. fin. de concess. præbend. in 6.
Fagnan. cit. l. n. 94.

T I T V L V S V.

DE MAGISTRIS, ET NE ALIQUID
EXIGATUR PRO LICENTIA DOCENDI.

Agitur in hoc Titulo de alia quadam exactione pretii, quæ speciem Simonie ha-
bet, videlicet pro licentia docendi: nam scientia est donum DEI, c. Reverti-
mini. 65. §. Si quis doctus. caus. 16. q. 1. c. Non solum. 11. caus. 1. q. 3. adeoque
tanquam res spiritualis non videtur vendi posse. Extat hic Titulus etiam in
Clementinis.

§. I. An

§. I.

*An, & quinam Magistri constituendi sint ad docendum in Ecclesiis Cathedralibus, & an licitum sit ali-
quid exigere, vel accipere pro
licentia docendi?*

I. De hac quaestione agitur imprimis in c. *Quoniam*. 1. h. r. quod est desumptum ex Concilio Lateranensi sub Alexandro III. ubi sic habetur: volens Ecclesia, tanquam pia Mater providere, ne pauperibus, qui parentum opibus juvari non possunt, legendi, sive studendi, & proficiendi oportunitas subtrahatur: ideo statuit Concilium, ut in unaquaque Ecclesia Cathedrali Magistro competens beneficium assignetur, qui Clericos ejusdem, & pauperes Scholares gratis doceat: pro licentia vero docendi nullus pretium exigat, nec sub pretextu alicujus consuetudinis, ab eis, qui docent, aliquid petat: nec aliquem, qui sit idoneus, petita licentia, docere prohibeat, vel impediat. Qui autem contra hoc facere praesumpserit, Ecclesiastico beneficio privari debet, quia dignus est, ut in Ecclesia fructum sui laboris non habeat, qui dum vendit docendi licentiam, Ecclesiasticum fructum nititur impedire.

II. Ubi notandum 1. Quaelibet Ecclesia Cathedralis, vel etiam Collegiata, si adhuc sufficientes redditus habeat, tenetur providere de una praebenda Magistro, qui Clericos ejusdem Ecclesiae, & pauperes Scholares Grammaticam gratis doceat, Jo. Andr. hic in summa rotius Tituli n. 1. Ex quo inferitur, quod talis Magister alios Clericos alterius Ecclesiae gratis docere non teneatur, nisi sint pauperes: à divitibus enim, qui ejusdem Ecclesiae non sunt, potest licite accipere stipendium laboris, cum propter illos praebendam non habeat, Innoc. hic. & in c. Nonnullis. 4. h. r. Arg. c. Charitatem. 45. caus. 12. q. 2.

Notandum 2. Pro licentia docendi non potest licite aliquod pretium exigi, quia gratis est danda, cum sit donum DEI, non obstante contraria consuetudine, quia quasi Simoniacum reputatur; etsi proprie, ac strictè Simonia non sit, sed turpe lucrum, Gl. hic V. Consuetudinis, & Felin. n. 4. & qui vendit licentiam docendi, aut idoneum ad docendum impedit, Ecclesiastico beneficio est privandus: quia, qui idoneo denegat licentiam docendi, consequenter denegat doctrinam ignorantibus, Gl. hic V. Qui sit idoneus.

III. Præterea in c. *Prohibens*. 2. h. r. rescribit Alexander III. Episcopo Vintonensi, ut prohibeat, ne in Parochia sua (id est, Diocesi, Hostiens. hic V. eod.) pro licentia docendi aliquid exigatur, aut etiam promittatur. Si quid vero postea solum fuerit, illud faciat restitui, & si fuerit promissum, remitti, quia scriptum est, *gratis accepistis, gratis date*. Deinde si quis distulerit Magistros in locis congruis (id est, in omnibus illis Ecclesijs, quarum proventus ad hoc sufficere poterunt, Hostiens. hic V. eod.) instituere, liceat Episcopis, ad instructionem aliorum, appellatione postposita, præfi-

ere viros idoneos, scilicet providos, honestos & discretos. Et sic Episcopus debet suppliciter diligentiam inferiorum, sive subditorum.

Ubi notandū, quamvis dare, vel accipere pro concessione licentiae, seu facultatis docendi proprie Simonia, quia actus docendi non est, nec actus potestatis spiritualis, sive temporalis, pro quo pretium dari, vel accipi non potest ex postea dicendis patebit: pretium tamen & acceptum restitui debet; quia denegare licentiam seu facultatem docendi idoneo, nisi periculum, in iustitiam continet, eod quod illud red gravamen docentium, & discipulorum, cum dicitur invitandi sint ad docendum, Zaf. in Com. n. 1. & si quid promissum sit, remitti debet, scilicet, quia turpes, & illicitae promissiones sunt, & non obligant, c. ult. de pñ. & l. Gen. ff. de V. S. Gl. hic V. Remitti.

IV. Similiter in c. *Quanto*. 3. h. r. habet quod consuetudo erat in Ecclesia Gallicana Magistri Scholarum, sine certo pretio, Ecclesijs viris (subintellige maxime, Jo. Andr. hic) docendi alios licentiam non concedere. Quamvis tamen hæc prava consuetudo à radice capite processerit: ideo Papa Alexander III. mandavit scopis, ut sub interminatione anathematis, excommunicationis, extirpatâ hanc consuetudinem (tanquam abusu, & corruptelâ) quicumque idonei, & litterati voluerint regere studia Scholarum, sine molestia, & exactiōe aliquâ, permittantur. Si qui vero hujusmodi prohibitionis, vel præcepti fuerint transgressores, officio dignitatibus suis spoliarentur.

Hinc colligunt DD. communiter, quod licite sit dignitas. Sed Abb. hic n. 1. ait, id non esse de Doctore, qui legit, sive actus docendi, sed de Magistro, seu Rectore Scholarum, quia à legationem ordinariam habet supra Scholares. *Habita C. Ne filius pro patre &c.* Gl. vero hic communiter hoc intelligunt de Doctores Magistris Scholarum, quod sint in dignitate tuti; addit tamen Abb. hic, quod turba Doctores & in quibusdam locis nimia copia faciat contemptibiles.

V. Denique in c. *Quia nonnulli*. 4. h. r. est desumptum ex Concilio Lateranensi sub Alexandro III. c. 11. antiquum statutum Concilij sub Alexandro III. (quod refertur in c. h. r.) renovatur, & confirmatur, quo præcipitur, ut in unaquaque Cathedrali Ecclesia Magister ejusdem Ecclesiae Clericos, alijsq; Scholares pauperes gratis doceret, aliquod competens beneficium præberetur: sed quia in multis Ecclesijs observabatur: ideo in hoc posteriori Concilio Lateranensi id innovatum fuit, & confirmatum, & augmentum: videlicet ut non solum in Cathedrali Ecclesia, sed etiam in alijs (Conventualibus Capitulum habentibus, ut ex sequentibus colligitur) quarum sufficere poterunt facultates, statuatur Magister idoneus à Præfato, cum Capitulum seu majore parte Capituli, qui Clericos ipsius Ecclesiarum, & alios (scilicet extraneos) in Grammatica facultate instruat, juxta posse. Insuper Metropolitana Ecclesia Theologos constituit.

qui Sacerdotes, & alios in sacra Pagina doceat, & in his præsertim instruat, quæ ad curam animarum pertinent. (Unde necesse est, ut talis Theologus omnino Canones non ignoret, ut notat *Hosienf. hic V. Ad curam.*) Præterea præcipit Concilium, ut cuilibet Magistrorum à Capitulo (uniuscujusque Ecclesiæ, in qua Magister eligitur, & à Prælato, si ordinatio Præbendarum simul pertinet ad Prælatum, & Capitulum, *Hosienf. hic V. à Capitulo*) assignentur proventus unius Præbendæ, & pro Theologo à Metropolitanano tantundem: (& à Capitulo, si id simul pertineat ad utrumque, de jure, vel consuetudine, vel privilegio speciali, *Hosienf. hic V. Metropolitanano*) non tamen propterea Magister electus efficitur Canonicus: sed tamdiu redditus Præbendæ percipit, quamdiu perstiterit in docendo. (Ex quo colligitur, quod aliquis possit habere Præbendam sine Canonici, *Gl. hic in notatis.*) Quod si forte Ecclesia Metropolitana de duobus Magistris gravetur, ipsa Theologo, juxta modum prædictum (scilicet soli per assignationem unius Præbendæ) provideat. Grammatico vero in alia Ecclesia suæ Civitatis, vel Diocesis, quæ ad id sufficere possit, faciat provideri. Hæc Constitutio decretalis novissime confirmata fuit à Concilio Tridentino *Sess. 5. c. 1. de refor. & Sess. 23. c. 18. de refor.* quod antiquis Canonibus quædam adjecit.

VI. Pro explicatione notandum 1. Magister Grammaticus de jure eligendus est ab Episcopo, cum consensu Capituli, *cit. c. Quia nonnulli. ibi: à Prælato, cum Capitulo, h. t.* At juxta Concilium Tridentinum, *cit. Sess. 5. c. 1.* eligi debet cum consilio Capituli, ut patet ex illis verbis: *Ecclesiæ saltem Magistrum habeant ab Episcopo, cum consilio Capituli, eligendum.* Quod Episcopus petere debet, sed sequi non tenetur, juxta declarationem S. Congreg. Card. apud *Fagnan. in cit. c. Quia nonnulli. n. 16.*

Notandum 2. Magister Grammaticus tenetur gratis docere Clericos, etiam divites illius Ecclesiæ, in qua est constitutus; quia, cum propter illos habeat redditus Præbendæ, non est æquum, ut aliam mercedem ab eis recipiat: alios vero Clericos extraneos, & Scholares non tenetur gratis docere; quia ratione illorum, non habet Præbendam, nisi sint pauperes, *Innoc. hic V. Cathedrali, & Jo. Andr. n. 4.* Sed Concil. *Trid. c. l. simpliciter, & indistincte dicit, qui Clericos (non distinguendo, num pauperes sint, an divites) aliosque Scholares pauperes gratis doceat, Fagn. hic n. 18.*

Notandum 3. In Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesiis unus tantum Magister Grammaticus constituendus est: in Metropolitanis vero duo, unus Grammaticæ, & alter Theologiæ, & cuilibet illorum assignandi sunt redditus unius Præbendæ. In Concilio Tridentino vero, in qualibet Ecclesia, sive Metropolitana, sive Cathedrali, aut Collegiata, constituendus est Theologus tantum, & in defectum, si redditus Ecclesiæ ita tenuis fuerint, vel pauci sint Clerici, aut populus exiguus, saltem Grammaticus constitui debet, ut notavit *Fagn. n. 20. & 21.*

Notandum 4. Magistro Grammaticæ de jure antiquo assignandi sunt redditus unius Præbendæ. At in Concilio *Trident. c. l. vers. Ecclesiæ* vero, nulla mentio fit de Præbenda, sed mandatur, ut Magistro Gram-

maticæ, vel alicujus simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur: vel ex Episcopali, vel Capitulari mensa condigna aliqua merces persolvatur: vel Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ Ecclesiæ, vel Diocesis accommodam, ne hæc pia, & utilis provisio negligatur.

VII. Notandum 5. Theologiæ Lector de jure antiquo constitui debet in Ecclesia Metropolitana: sed juxta Concil. *Trident. cit. l. 5. In Ecclesiis*, etiam in Ecclesiis Cathedralibus, si Civitas sit insignis, vel populosa: & in Collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius Diocesis, si ibi Clerus numerosus fuerit. Additque Concilium, ut in Monasterijs quoque Monachorum, ubi commodè fieri possit, Lector S. Scripturæ habeatur: qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc, ut Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant: & præcipit eandem lectionem haberi in Conventibus aliorum Regularium, in quibus studia vigere possunt, ut in publicis Gymnasijs.

Notandum 6. Officium Theologi eligendi in prædictis Ecclesiis est, Sacerdotes, & alios in sacra Pagina docere, & in his præsertim instruere, quæ ad curam animarum spectant, juxta *cit. c. Quia nonnulli. h. t.* Sicut etiam juxta Concil. *Trident. c. l.* munus Theologi est S. Scripturam exponere, & interpretari; adeoque Præbenda Theologica, secundum Canones, est instituta pro Professore S. Scripturæ. Satis fit tamen huic præcepto, si legatur Theologia Scholastica, juxta declar. S. Congreg. Concilij apud *Jo. Gallem. art. n. 16. & Fagnan. in cit. c. n. 29. & seq.*

Notandum 7. De jure antiquo Lectori S. Scripturæ assignandi sunt proventus unius Præbendæ, ita tamen, ut non efficiatur Canonicus, sed redditus ipsos fundi percipiat, quamdiu docuerit. At vero Concil. *Trident. cit. l. 5. In Ecclesiis*, statuit, ut Præbenda quomodocunque, præterquam ex causa resignationis, cui aliud onus incompatible conjunctum non sit, ad eum finem, ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur, & consequenter post vacationem Canonicus efficitur, quia in perpetuum in Titulum illam obtinet: quod si Præbenda aliqua non vacet, expectandum est, donec vacet, *Gl. hic V. Unius Præbendæ, & requiritur actualis Episcopi deputatio, Fagn. hic n. 34. & 36.* non tamen talis Theologus percipit quotidianas distributiones, quæ tantum residentibus dari solent, *Gl. fin. hic.*

§. II.

Quale privilegium jure Canonico concessum sit Theologiam, seu S. Scripturam publicè docentibus, vel illi studentibus?

VIII. De hoc agitur in *c. Super specula. §. & ult. h. t.* ubi Papa Honorius III. præcipit, Decretum Concilij Generalis in cap. præcedente de Magistris Theologis per singulas Metropoles statuentis, inviolabiliter observari: & insuper statuit, ne propter raritatem Magistrorum (quia non habent,

bent, à quo discant, vel quia quidam expensas non habent, *Gl. hinc p. eod.* se forsitan aliqui possent excusare, ut ab Ecclesiis Prælaris, & Capitulis ad Theologiæ studium aliqui dociles (id est, habiles ad docendum) destinentur, qui cum docti fuerint, alios postea erudire, & instruere in Ecclesia Dei possint: quibus si proprii proventus Ecclesiastici (scilicet beneficiorum suorum, & præbendarum) non sufficiunt (prædicti, scilicet Prælati, & Capitula, qui eos ad studia mittant) necessaria subministrent. Docentes verò in Theologica facultate, dum in scholis docuerint, & studentes in ipsa, integrè per annos quinque, de licentia Sedis Apostolicæ, percipiant proventus beneficiorum, & præbendarum suarum, non obstante contraria consuetudine, vel statuto, cum denario (id est, præmio) fraudari non debeant in vinca Domini laborantes.

Hæc Constitutio decretalis novissimè confirmata fuit à Concilio Tridentino *Sess. 5. c. 1. de reformatione*, in fine, his verbis. Docentes ipsam S. Scripturam, dum publicè in scholis docuerint: & Scholares, qui in ipsis scholis student, privilegijs omnibus de perceptione fructuum Præbendarum, & beneficiorum suorum, in absentia à Jure communi concessis plenè gaudeant, & fruantur.

IX. Notandum hic 1. Non tantum docentes Theologiam, vel in ea studentes, sed etiam docentes, & audientes Jus Canonicum gaudent hoc privilegio percipiendi fructus beneficiorum in absentia, ut docet *Abbas in cit. c. ult. n. 6. h. t. Felin. ibid. n. 2. & alij DD.* plerique, quos citat *Garcias de benefic. p. 3. c. 2. num. 54.* & sæpius probavit S. Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, teste *Fagnan. in cit. c. ult. n. 4. h. t.* Ratio est: quia non minus prodest Ecclesiæ universali scientia Juris Canonici, quam Theologiæ, ad cuius regimen, & bonam administrationem officiorum Ecclesiasticorum omnino est necessaria: tum quia propter identitatem rationis etiam lex exorbitans à Jure communi, si privilegium extenditur, si tendat in favorem animarum, & quia fundatur in bono publico, *Felin. hinc n. 2.* Quin imò hoc privilegium competit studentibus Juris Canonici, etiam Jure communi, cum scientia Juris Canonici sit pars Divinæ, utpote derivata ex S. Scriptura Veteris, & Novi Testamenti, c. *Qualiter. 24. supr. de accusat.* & ideo sæpius appellatur Jus Divinum, ut in c. *Nimis. 30. de Jurejur. c. 2. de privileg. in 6.*

Notandum 2. Docentes Theologiam, vel Jus Canonicum, quamdiu publicè docuerint, absque limitatione ad certos annos (nisi ex causa revocentur ad suas Ecclesias, *Abb. hinc 5.*) studentes verò in prædictis facultatibus per quinquennium excusantur à residentia, & in absentia percipiunt integrè fructus beneficiorum suorum, quia quinquennium præsumitur sufficere, ut quis doctus evadat in his facultatibus: sed docentes semper promovent utilitatem Ecclesiæ universalis; ideòque magis amplum privilegium habent, *Abb. hinc 4.* Exciipiuntur tamen distributiones quotidianæ, quæ tantum residentibus, & qui interfunt divinis officijs dari consueverunt; ideòque absentes, etiam docendi, vel studendi causâ, eas non lucrantur, c. *Licet. 32. de præb. cit. c. ult. junct.*

Gl. V. Integrè. h. t. Hoc autem intelligendum fructus Præbendæ à quotidianis distributionibus sejuncti: quia si omnes redditus, vel fere omnes, jussimodi distributionibus tantum constituantur, docentes, & studentes percipiunt tantum illas, quæ succedunt in locum præbendæ: cetera pars retinet naturam distributionum, ita ut illam non percipiant, sed illa præsentibus, qui divinis interfunt, accrescat, ex decreto Cardinalium apud *Garc. cit. c. 2. n. 351. c. ult. in cit. c. ult. n. 2. c. 3.*

X. Notandum 3. Quando dicitur in Theologia, vel Juris Canonico per annos quinque percipere, de licentia Apostolicæ, proventus beneficiorum suorum, intelligendum est, quod non sit necesse, impetraliam indulgentiam à Sede Apostolica, sed solum generalis concessio, auctoritate hujus Concilii facta, sed sola executio impetrari debet, si Prælati hoc non faciant, vel impediant: neminem, *Gl. in cit. c. ult. V. De licentia, Garc. cit. c. 2. ubi n. 95. ait, c. Relatum. 4. de Cleric. non residentibus. est Alexandri III. & requiritur licentiam Prælati studiorum causâ percipi possint fructus in alio correctum esse quoad hoc per cit. c. ult. h. t. q. Honorij III. & postorius, & inducit novum privilegium concedit hanc licentiam, ita ut nunc Prælati non sit necessaria, quia jus illam dedit, verum est quoad studium Theologiæ, vel Juris Canonici, de quibus in specie non loquitur Concilium, sed solum in genere de absentibus hujus causâ, vel alijs cautis honestis; ideòque cunctatio Juris antiqui sit vitanda, nisi exprimat, debet id extendi ad alios casus, in quibus ab Jure habentur pro præsentibus, & residentibus, cepto studio Theologiæ, & SS. Canonum.*

Notandum 4. Qui volunt gaudere hoc privilegio percipiendi fructus in absentia, debent in Theologia, vel Juri Canonico in studio generali celebri Universitate, *Garc. cit. l. n. 55. ex decreto Cardinalium apud eundem n. 81. declarari.* Idem privilegio percipiendi fructus in absentia, debent omnes, qui publicè docent Theologiam, vel Jus Canonicum, etiam si non habeant stipendium, non sint conducti mercede ad docendum, nec voluntariè doceant, modò legantur cum licentia Universitatis, si Collegij Doctorum, *Garc. cit. l. n. 55. c. ult. in cit. c. ult. n. 2. c. 3.*

Cæterum in *Clement. Iver. 1. h. t. statuta* in studijs Romanæ Curie, ubicumque illam reliqua contigerit: item Parisiensi in Gallia, Bononiensi in Italia, Oxoniensi in Anglia, Salmantina in Hispania, viri Catholici, & periti constituantur, Scholas regant in lingua Hebraica, Arabica, Chaldaica, duo scilicet pro qualibet lingua, & viros in latinum transferant, aliosque doctores quibus de stipendijs, & sumptibus providetur, debent omnes Ecclesiarum Prælati, & Rectores Monasteria, Capitula, & Collegia, etiam si præta sita in prædictis regnis, seu provincijs, facultatem exigentiam, non obstantibus quibuscunque privilegijs contrarijs. Idque ut in his sufficenter in hujusmodi linguis possint propagare apud infideles.

§. III.

*An accipere pecuniam pro doctrina
Theologica sit Simoniacum?*

XI. Respondetur, non est Simonia, neque illicitum pro officio docendi Theologiam, sive Scholasticam, sive Moralem, quæ ad casus conscientie pertinet, sive etiam positivam, seu pro interpretatione S. Scripturæ, justum stipendium, seu mercedem accipere, *Less. cit. c. 35. n. 7. 8. & seqq. Suar. l. 4. de Simon. c. 18. n. 9. & seqq. Zaym. l. 4. tr. 10. c. ult. §. 4. num. 30.* Ratio est: quia doctrina, sive instructio Theologica non est supernaturalis ex parte principij: nam quatenus medio discursu, ex principijs supernaturalibus, ac revelatis deducit conclusiones, est omnino naturalis, & acquisita; quia non nisi remotè, & mediât ex Fide; primariò verò à scientia acquisita procedit, & per se, ac necessariò à supernaturali fide non dependet: nam & hæreticus, qui fidem supernaturalem non habet: vel qui de aliquo fidei articulo voluntariè dubitat; tamen eodem modo posset tradere doctrinam Theologicam, sicut habens fidem, aliisque erudire ex humana, & acquisita scientia, suppositis propositionibus revelatis, & communiter creditis. Tum quia etiam doctrina, sive conclusio Theologica ex se supernaturalis esset: tamen actus Magistri illam docentis sunt naturales, & naturali modo influunt in Auditores discentes, sive in eis generetur naturalis assensus, sive supernaturalis; quia ille assensus, qui non est docentis, sed in discente, non venditur, sed solum labor, & opera docentis, sive instruents, qui non minùs pretio æstimabilis est, quàm aliarum scientiarum. Sed neque doctrina Theologica est supernaturalis, ex parte finis; quia illud munus docendi, sive instructio discursiva docentis per se non ad salutem animæ ordinatur, cum ex se non moveat ad pium, & supernaturalem voluntatis affectum, sed solum ad intellectum illuminandum ordinatur, eumque dirigit ad discursum, naturali sua facultate, faciendum, suppositis fidei revelatæ propositionibus: ergo munus docendi hoc non est functio aliqua spiritualis, & supernaturalis, quæ sit materia Simonie, *Suar. c. l.*

XII. Hinc infertur 1. Vendere licentiam docendi Theologiam, si talem facultatem dare non sit actus spiritualis jurisdictionis, non esse Simoniam, spectato Jure naturali, & Divino: quia talis facultas dirigitur ad actus, qui non sunt spirituales, neque potestas, ex qua datur, est per se spiritualis, *Suar. cit. c. 18. n. 14.* Jure verò Ecclesiastico, hoc est prohibitum in c. 1. 2. & 3. h. t. non tanquam Simoniacum, sed tanquam illicitum, & injustum, si nimirum Doctores, seu Magistri Scholarum, qui habent justum stipendium pro suo officio ab Ecclesia, exigant pecuniam ab alijs, qui volunt in eadem Ecclesia regere scholas, sive alios docere, c. *Quanto. 3. h. t.* Vel si Prælati Ecclesiastici, quibus, ratione officij sui, aut jurisdictionis spiritualis, competit potestas, unâ cum beneficio Ecclesiastico, concedendi etiam licentiam docendi, pro tali concessione pretium aliquod exigant; id enim prohibitum est in c. 1. & 2. h. t. Non quod dare licentiam docendi Theologiam

Tomus V.

sit Simoniacum propter doctrinam, ad quam datur: sed propter abulum spiritualis jurisdictionis, cui est conjuncta potestas illa dandi docendi licentiam: sicut si pro dispensatione cum Clerico, ut possit fungi officio Advocati, vel Medici, daretur pecunia, Simonia committeretur; quia esset abusus spiritualis potestatis dispensandi: quamvis dispensatus possit accipere pecuniam pro suo patrocinio, vel curatione. Item si Prælati det licentiam docendi, sive Theologiam, sive etiam Philosophiam, ex vi potestatis spiritualis, erit Simonia: non item, si Princeps, vel alius, qui temporalem jurisdictionem habet, exigat pretium pro licentia docendi, etiam Theologiam, id Simonia foret, *Suar. cit. l. n. 14.*

Infertur 2. Quamvis officium, sive obligatio docendi Theologiam, vel Jus Canonicum, vel etiam Grammaticam, sit annexa alicui beneficio Ecclesiastico: non est tamen Simonia contra Jus naturale, ac Divinum, si talis Magister, ultra stipendium, quod accipit ab Ecclesia, pecuniam exigat à discipulis: neque etiam Jure Ecclesiastico id prohibitum est in cap. 1. & c. *Quia nonnulli. 4. h. t.* quia semper accipitur temporale pro temporali functione, etiam si illa functio ex justitia sit debita propter stipendium, quod Magister accipit ab Ecclesia: injustè tamen tale pretium exigit Magister, si justum ab Ecclesia stipendium accipiat pro officio docendi, cum eo expresso, vel tacito pacto, ut gratis doceat. Quod si talis Magister extraordinariè doceat, ad quod ex vi beneficii, & officij docendi ei annexi non tenetur, potest pro eo labore licitè, & justè stipendium exigere, *Suar. cit. l. n. 17. Laym. cit. l.*

XIII. Infertur 3. Non esse Simoniacum, nec illicitum, dare consilium pro stipendio, ac pretio, etiam si à Theologo detur ad dirigendam conscientiam, si consilium sistat in pura instructione intellectus: quia ille actus est merè naturalis; procedit enim à scientia, quæ est acquisita merè labore humano; adeoque est pretio æstimabilis: modus etiam instruendi, sive tradendi illam cognitionem, est per modum humani Magisterij, seu doctrinæ, & effectus, seu finis quasi intrinsecus illius actus est instruere intellectum in cognitione talis veritatis: quod autem ab ipso consulente ordinatur ad pacandam conscientiam, id per accidens est, & extrinsecum; ac proinde non immutat naturam actionis, prout à docente procedit, *Suar. cit. c. 18. n. 19. & 20.*

Infertur 4. Non esse Simoniacum, sed licitum, accipere pretium pro conferendo gradu Licentiæ, & Doctoratûs in quacunque facultate, etiam Theologica, ut praxis confirmat. Ratio est: quia isti gradus nihil spiritualitatis in se continent, & ordinantur ad actum docendi, qui spiritualis non est: & solum sunt publica testimonia scientiæ, studio, & labore acquisita, & approbationes publicæ ad officium docendi, vel consulendi, & similia, cum quibusdam privilegijs, ac facultatibus, vel honoribus omnino temporalibus; adeoque etiam hi gradus sunt pretio æstimabiles, non minùs, quàm ipsa doctrina, in qua fundantur, vel ad quam ordinantur; idcirco Canones, qui prohibent exactio- nes pro personis promovendis ad munera Ec-
clesia-

eclesiastica, nullam faciunt mentionem, vel prohibitionem pro his gradibus. Quare probabilius est, non esse Simoniam exigere aliquod pro his gradibus, non solum per modum stipendij, & sustentationis pro labore, sed etiam per modum pretij, & contrarius onerosi, cum materia hæc non sit capax Simonie, *Suar. cit. c. 18. n. 15. & 16.*

XIV. Illud hic addendum, quod ad moderandas expensas, quæ fieri solent in promotionibus ad gradus Doctoratus, vel Magisterij, statutum est in *Clement. Cum sit. 2. & ult. h. 2.* Ut ij, ad quos ex officio spectat conferre Magisterium, vel Doctoratum, prius à promovendis recipiant juramentum, quod in solemnitate sua, sive promotione ad Doctoratum, aut Magisterium non expendant ultra summam trium millium Turonensium athenorum, (hoc est, juxta computum Glossæ hic, CCL. aureorum) ita tamen, ut ipsos exhortentur

(nisi quis notabilis conditionis, sive aliorum extiterit) ut etiam infra prædictam summam derentur expensas. Quod si quis, non prius juramento prædicto, honorem Doctoratus vel Magisterij alicui contulerit, per sex menses immediatè sequentes, etiam si Episcopus fuerit, collatione cujuslibet (non illius tantum) Doctoratus, eo ipso, sit suspensus. Solum ejusmodi excessus in expensis fieri, quia quædam in talibus imperfectum scientiæ supplet expensarum, ut ait *Gl. hic V. Excedunt. sive scientia supplere debet pecunia. Est autem institutio in pluribus locis, & Academicis ab usu non recepta. Notat etiam Gl. V. Doctor hoc textu, quod, qui docent Jus Canonicum, vile, Doctores: qui Theologiam, vel Philosophiam & artes liberales, Magistri appellantur.*

TITVLVS VI.

DE JUDÆIS, ET SARACENIS, ET EORUM SERVIS.

Dicitur Simoniam, quæ est blasphemia in Spiritum sanctum, agitur de ijs, qui peccant in DEVM, ejusque Religionem, ratione infidelitatis, quales sunt Judæi, & Saraceni. Judæi dicuntur, qui Legem Moisaicam ad litteram tenent, eamque superstitiosè observant, absque fide in Christum Salvatorem, ac rejecto Novo Testamento. Sic dicti à Tribu Juda, quæ cæteris erat bellicosior, & præstantior: prius appellabantur Hebræi ab Hebræo, cujus familia cultum veri DEI semper tenuit, cæteris idolatriæ fœdatis, *Hofsiens. in summa h. t. n. 1. & 2. Silvest. V. Judæus in princ.* Saraceni dicuntur, qui impiæ Mahometi sectæ adherent, ejusque dogmata in Alcarano contenta sectantur, sive sint Turcæ, sive Tartari, sive Persæ, aut Arabes, sive Egyptij, Africanij, aut Mauri, *Agor. p. 1. Inst. mor. l. 8. c. 23. q. 4. & nec Novum Testamentum, nec Vetus recipiunt, saltem non totum: & accipiuntur hic, secundum Hofi. in Rubr. de Saracenis. num. 1. h. t. pro Paganis, seu gentilibus: quamvis propriè Pagani, seu gentiles sint, qui idola colunt, & adorant. Dicuntur Saraceni non à Sara, sed à Samaria Civitate, ut putat *Durand. in specul. l. 4. partic. 4. tit. de Judæis. n. 6.* Vel potiùs ab Agar ancilla Saræ quasi Agarani appellati, ut censet *Durandus cit. l. n. 6.* Extat hic Titulus etiam in Clementinis, Extravagantibus Joannis XXII. & Communibus.*

§. I.

Quæ, & in quibus casibus Christianis interdicta sit communicatio cum Judæis?

I. Agitur hic de communicatione fidelium cum infidelibus in rebus politicis, & quæ ad humanum commercium spectant: cujusmodi communicatio

non prohibetur fidelibus in pœnâ infidelitatis illâ privantur hæretici in pœnam: quia cum sint extra Ecclesiam, adeoque extra jurisdictionem illius, non possunt ab Ecclesia spirituali puniri, privando illos directè communicationem: quamvis possit Ecclesia fidelibus prohibere communicationem cum infidelibus, ob pervertionem ex illa ipsis imminens; idcirco, fante hoc periculo; quia nimirum fideles in fide, cessat quoque prohibitio hujus communicationis, ut docet *S. Thom. 2. 2. q. 10. art. 1. & 2. hiter receptus, Sanch. l. 2. moral. c. 31. n. 1. & 2.*

II. Et in primis quidem in c. *Ad hæc. h. t. interdictum omnibus Christianis a familiaritate, & familiaritas cum Judæis, ne ob id ad suam superstitionem, & perfidiam animos inclinent, & trahant. In specie verò sunt casus Jure expressi, in quibus interdictum Christianis communicatio cum Judæis, ut constat in *Nullus. 13. quod est desumptum ex Concilio theseni c. 11. caus. 28. q. 1. & ex c. Omnes. 14. quod est desumptum ex Concilio Agathensi c. 40. & q. 1. Primò enim prohibetur Christianis habitare cum Judæis, cit. c. *Nullus. ibi: aut c. *Interd. & constat etiam ex c. *Judæi. 5. ubi præsumptè habitare, Gl. ibid. V. Judæi, ubi excipit, si quis Religiosus, vel Clericus velit, ut excommunicentur, qui cum Judæis, & Saracenis, ut eis fidem Christi prædicent, & Saracenos, ut eis fidem Christi prædicent, id enim licet, c. *Quam sit. 10. h. t. de quo******

Hinc inferitur, quamvis Christianus possit servum Judæum, c. *Esai. 13. h. t. non tamen cum eo commorari, ita ut eum habeat familiarem, sive domesticum, c. *Sæpe. 12. & 2. seqq. cit. c. *1. Silvest. V. Judæus. q. 3. dicto 1. Contra verò est prohibitum Christiano habere Saracenos, & infideles tanquam servos intra eandem domum***